

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО

Кафедра гуманітарних дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва)

спеціальність: 073 Менеджмент
(шифр і назва спеціальності)

інститут, факультет, відділення: факультет туризму
(назва інституту, факультету, відділення)

рівень освіти: Бакалавр

Робоча програма з дисципліни «Філософія» для студентів спеціальності
073 Менеджмент

IV с. (денна форма навчання)

Розробник: викладач, к.ф.н. Салига І. О.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри гуманітарних дисциплін

Протокол від “ 31 ” серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри гуманітарних дисциплін

_____

(підпис)

(проф. Полянський О. А.)
(прізвище та ініціали)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування» Спеціальність 073 Менеджмент	Обов'язкова	
Модулів – 1	-	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ - _____		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		4-й	4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: - аудиторних – 4 - самостійної роботи студента – 2	Ступінь вищої освіти: <i>бакалавр</i>	Лекції	
		30 год.	6 год.
		Семінарські	
		30 год.	4 год.
		Практичні	
		-	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		30 год.	80 год.
Індивідуальні завдання			
-	-		
Вид контролю: диф. залік			

Статус дисципліни: обов'язкова

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Мета дисципліни

Метою курсу є ознайомлення з філософією як основою духовної культури, форми суспільної свідомості. Вивчення дисципліни спрямоване на засвоєння великої філософської спадщини минулого, результатом якого є історико-філософська підготовка у поєднанні з орієнтацією на світоглядно-філософські проблеми сьогодення. Все це покликане до формування культури філософського мислення студента, його духовного збагачення як особистості, що усвідомлює своє місце у світі, суспільстві, бачить орієнтири, зрозуміє сенс власного життя і таким чином розширює горизонт особистісного світогляду.

2.2. Завдання дисципліни

Завдання навчальної дисципліни:

З'ясувати найважливіші філософські поняття і категорії;

Розкрити багатогранність світоглядних та методологічних позицій основних вчень, шкіл, течій, напрямків світової та української філософії;

Дати окреслення філософського розуміння світу, суспільства та людини, що становлять основу теоретичної підготовки майбутніх фахівців.

Розкрити специфіку та значення філософського знання, особливість вирішення філософією проблем людства у сучасній культурі та духовному житті;

Сприяти формуванню культури теоретичного мислення, що базується на філософських засадах.

Забезпечення майбутніх спеціалістів у галузі туризму необхідними знаннями ціннісних життєвих орієнтирів, оволодіння свідомими засобами самовизначення людини у світі.

2.3. Очікувані результати

знати:

основні етапи розвитку світової та української філософської думки, основні проблеми сучасної філософії;

важливі проблеми філософії зі сфер онтології, філософської антропології, гносеології, соціальної філософії, аксіології, філософії культури, філософії історії тощо;

структуру предмету філософії та специфіку філософського осмислення дійсності.

вміти:

володіти поняттєво-категоріальним апаратом філософського знання;

орієнтуватися у складній системі вчень, шкіл, напрямків філософії, їх

критично аналізувати та мати власну позицію;

творчо та осмислено аналізувати різні явища життя сучасного суспільства зіставляючи їх зі світоглядними, філософськими ідеями та використовуючи філософські поняття та категорії;

застосовувати філософські методи дослідження у своїй професійній та суспільно-політичній діяльності;

на основі набутих знань в галузі філософії вміти формувати власні цінності, власну світоглядну та громадянську позицію.

Компетентності, які забезпечує навчальна дисципліна:

1) загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

ПРН 22. Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної управлінської діяльності організаціями.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Філософія, її зміст та проблематика

Піфагорійське розуміння філософії як любові до мудрості. Поняття мудрості і любові. Визначення філософії, запропоновані Сократом, Платоном, Аристотелем, Цицероном, Г. Ляйбніцем, Й. Г. Фіхте, Г. В. Ф. Гегелем та О. Кульчицьким. Філософія як форма теоретичного світогляду.

Теоретична площина філософського знання – онтологія, гносеологія, антропологія, аксіологія, методологія, праксеологія. Прикладна площина

філософського знання – філософія природи, філософія суспільства (соціальна філософія), філософія культури, філософія релігії, філософія історії, філософія права, філософія спорту.

Співвідношення «людина–світ–суспільство». Предмет філософії як теоретична репрезентація об'єкту. Відмінність між предметом філософії і предметом конкретних наук. Історична змінність та безмежність предмету філософії. Світоглядна, теоретико-пізнавальна, логіко-критична, методологічна, дидактична функції філософії.

Поняття світогляду. Основні світоглядні питання (за І. Кантом). Компонентна структура світогляду: погляди, ідеї, знання, цінності, смисли, поняття, почуття, емоції, переконання. Рівнева структура світогляду: світовідчуття, світосприйняття, світорозуміння. Види світогляду в залежності від критеріїв: за носієм, за рівнем усвідомленості, за історичними типами, за морально ціннісними орієнтирами, за будовою.

Міфологія, релігія, філософія, наука, мистецтво. Спільне та відмінне між філософією та відповідно – міфологією, релігією, наукою та мистецтвом.

Тема 2. Філософія стародавнього світу

Осьовий час в історії. Грецькі міста-поліси. Поділ праці на фізичну і розумову. Торгівля з державами Малої Азії. Колегіальна практика прийняття рішень. Реформа судової системи. Демократія.

Мілетська (Талес, Анаксимандр, Анаксімен), піфагорійська (Піфагор, Алкмеон), ефеська (Геракліт), елейська (Ксенофан, Протагор, Зенон) та атомістська (Левкіп, Демокріт) філософські школи. Поняття архе.

Постать Сократа в історії філософії. Його етичне вчення. Поняття маевтики, самопізнання, діалогу. Сократ і софісти. Сократичні філософські школи. Платон – учень Сократа. Платон як дворазовий чемпіон Олімпійських ігор. Вчення про ідеї Платона. Поняття анамнезісу. Аристотель – учень Платона. Критика Аристотелем платонового вчення про ідеї. Логіка Аристотеля. Вчення про «золоту середину» та політику.

Епікуреїзм (поняття атомів, страху перед смертю, та атараксії), скептицизм, стоїцизм, неоплатонізм (поняття еманациї).

Тема 3. Філософія європейського середньовіччя

Вчення Ісуса Христа та його історична доля. Гностики (Валентин Василит). Апологети (Юстин, Татіан, Тертуліан), Олександрійська філософська школа (Климент, Оріген) і їх алегоричне тлумачення Біблії. Капатокийські отці (Григорій Назіанзін, Григорій Нісський, Василій Великий) і їх роль у формуванні церковної літургії, ідеї Трійці.

Життєвий шлях Августина. «Про град Божий», «Сповідь», «Про Трійцю» – основні твори Августина. Сутність Бога. Природа людської душі: розум, пам'ять і свобода волі. Співвідношення віри і розуму. Божественна благодать і гріховність людини. Питання добра і зла. Проблема часу.

Питання про статус універсалій. Номіналізм (Роджер Бекон, Росцелін) проти реалізму (Еріугена, Гійом із Шампо, Ансельм Кентерберійський. Теорія концептуалізму (Абеляр).

Теорія двох істин. Вирішення проблеми співвідношення віри і розуму. Філософія як служанка теології. Догми, які потрібно сприйняти на віру. П'ять раціональних доказів існування Бога. Томізм як основа християнської філософії.

Термінізм Дунст Скота та Вільяма Оккама: вчення про суппозиції, категорематики і синкатегорематики, теорія значення. «Бритва Оккама». Занепад схоластики і філософія доби Відродження.

Тема 4. Філософія Відродження, Нового Часу. Німецька класична філософія

Коперніканський переворот у пізнанні. Г. Галілей і зародження експериментальної науки. «Математичні начала натуральної філософії» І. Ньютона. Класичний образ науки.

Емпіризм Ф. Бекона. «Scientia potentia est». «Плодоносне» та «світоносне» знання. Вчення про індуктивний метод. «Ідоли» людського розуму. Т. Гоббс як систематизатор філософії Ф. Бекона; його концепція суспільного договору. Раціоналізм Р. Декарта. Дедуктивний метод. Чотири правила методу. Вчення про вроджені ідеї. Твердження «Cogito – ergo, sum» як принцип універсального сумніву. Картезіанська філософія. Б. Паскаль: людина як «мислячий очерет».

Р. Декарт про субстанцію. Вчення про субстанцію Б. Спінози. Атрибути субстанції: мислення і протяжність. Свобода як усвідомлена необхідність. «Етика, викладена геометричним методом». Вчення про субстанцію Г. Ляйбніца: поняття монади як простої субстантивованої основи буття. Види монад. Множинність і активність монад.

Сенсуалістична теорія пізнання Дж. Локка. «Tabula rasa». Концепція утворення ідей. Види ідей: прості та складні – модуси, субстанції, відношення. Первинні і вторинні якості. Ідеалістичний сенсуалізм Дж. Берклі. «Esse est percipi». Скептицизм та агностицизм Д. Юма.

Вчення про пізнання І. Канта: «Ding an sich» і «Ding fuer uns», апіорне і апостеріорне, розсудок і розум. Категоричний імператив І. Канта. Критика Й. Г. Фіхте «речі в собі» І. Канта. Трансцендентальний ідеалізм Й. Шеллінга. Об'єктивний ідеалізм Г. В. Ф. Гегеля. Поняття абсолютної ідеї. Критика німецького класичного ідеалізму: Л. Фойербах і антропологічно-антирелігійна проблематика.

Тема 5. Некласична філософія (XIX–XXI ст.)

Поява некласичної філософії. Поняття життя, ірраціональних мотивів у житті, волі. Світ як воля та уявлення згідно із А. Шопенгауером. Воля до життя. Філософія Ф. Ніцше: воля до влади, постать надлюдини, твердження про смерть Бога, нігілізм, переоцінка всіх цінностей.

Наукові відкриття початку XIX ст. Виникнення та розвиток позитивізму. Три хвилі позитивізму. Постпозитивізм як філософія науки. Аналітична філософія, її особливості та основні представники. «Логіко-філософський трактат» Л. Вітгенштайна.

Причини виникнення екзистенціалізму. М. Гайдеггер про буття людини. К. Ясперс і проблема комунікації. Ж.-П. Сартр про свободу. А. Камю про абсурдність людського існування. «Три кити» психоаналізу З. Фрейда: теорія сновидінь, теорія дитячої сексуальності, теорія підсвідомого. Над-Я, Я і Воно. Поняття Еросу і Танатосу.

Доктрина неотомізму (Ж. Марітен, Е. Жільсон). Християнський еволюціонізм П. Тейяра-де-Шардена.

Поняття постмодерної філософії. Особливості постмодерної філософії, її основні представники (Ж. Деррида, Ж. Дельоз, М. Фуко, Ж. Бодрійяр). Відмінність між модерною та постмодерною філософською традицією.

Тема 6. Української філософії

Поняття української філософії. Кордоцентризм, індивідуалізм, антеїзм як складові українського національного характеру. Морально-етичний вимір та літературна інтегрованість української філософії. Поява братських шкіл і їх провідні діячі. Філософсько-релігійні ідеї С. Зизанія. Полемічна література і постать І. Вишенського.

Життєве кредо Г. Сковороди: «Світ ловив мене, та не впіймав». «Філософія серця» Г. Сковороди. Вчення про дві натури та три світи. Етичний ідеал «нерівної рівності» та ідея «сродної праці». Афоризми Г. Сковороди.

Філософія у Києво-Могилянській академії – Стефан Яворський та Феофан Прокопович. Філософія у Львівському університеті: логічне вчення П. Лодія. Кордоцентрична філософія П. Юркевича.

Філософський світогляд І. Франка. Консерватизм В. Липинського. Націоналізм Д. Донцова.

Основні проблеми, що стоять перед українською філософською академічною спільнотою сьогодні. Філософські осередки в незалежній Україні та основна проблематика, яка в них розвивається.

Тема 7. Онтологія як філософське вчення про буття

Значення проблеми буття для філософії. Поняття буття, реальності та дійсності. Визначення проблеми буття у класичній і некласичній філософії. Поняття субстанції. Основні підходи до її інтерпретації: монізм, дуалізм, плюралізм. Форми буття: нежива природа, жива природа, світ людського буття.

Мікро-, макро- та мегарівень буття. Поняття матерії. Основні форми руху матерії. Сучасна наука про види та атрибути матерії. Буття ідеального. Ідеалістичне тлумачення реальності. Видатні науковці про ідею Бога.

Поняття простору і часу як філософські категорії. Субстанційний та релятивістський підходи до інтерпретації проблеми просторово-часового

континууму. Суб'єктивний та культурно-історичний час. Філософське поняття руху. Рух і розвиток.

Тема 8. Людини та її буття як предмет філософського осмислення

Спроби визначення людини в історії філософії. Співвідношення понять людина – природа, людина – Бог, людина – людина, людина – суспільство. Співвідношення в людині персонального, природного, суспільного та трансцендентального. Співвідношення понять індивід – особа – особистість – індивідуальність. Відношення Я – Я, Я – Ти, Я – Воно, Я – Ми, Я – Інший.

Еволюціонізм та креаціонізм. Інопланетне походження людини, концепція тупикової гілки еволюції, антропний принцип реалізації фундаментальної космічної програми.

Визначення свідомості. Ознаки свідомості. Сучасні концепції походження свідомості. Співвідношення понять підсвідомого – свідомого – надсвідомого. Індивідуальний, груповий та суспільний рівні свідомості. Свідомість та самосвідомість. Нетотожність мислення і мови. Гіпотеза лінгвістичної відносності Сепіра-Уорфа.

Діяльність людини. Екзистенціали людського життя: любов, творчість, спілкування, свобода, смерть. Смерть та безсмертя. Сенс життя: самотність, абсурдність, відповідальність.

Тема 9. Філософський теорія пізнання

Гносеологія – наука про пізнання. Завдання гносеології. Зміна предмету пізнання в історії філософії: античність, Середньовіччя, Відродження, Новий Час, Новітній Час. Види пізнання (міфологічне, релігійне, мистецьке, наукове, ігрове).

Чуттєвий та раціональний рівні пізнання. Відчуття, сприйняття, уявлення як форми чуттєвого пізнання. Поняття, судження, умовивід як форми раціонального пізнання.

Наука як система знань, вид діяльності, соціальний інститут. Емпіричне та теоретичне пізнання. Спостереження, збір фактів, експеримент, систематизація і класифікація як форми емпіричного пізнання. Проблема, гіпотеза, теорія як форми теоретичного пізнання. Особливості наукового пізнання: інваріантність, ідеалізація, раціональне обґрунтування, каузальність, концептуалізація. Гуманітарне та природниче пізнання.

Поняття методу, методології та методики. Універсальні методи логічного пізнання (аналізу, синтезу, абстрагування, ідеалізації, узагальнення, дедукції, індукції, аналогії, екстраполяції, моделювання, побудови гіпотез, формалізації). Методи філософського пізнання: феноменологія, логіко-лінгвістичний аналіз, системно-структурний аналіз, діалектика, герменевтика.

Дефініція істини. Істина і хиба, істина і правда. Критерії істинності знань: підтверджуваність на практиці, несуперечливість із теорією та фактами, точність термінології. Верифікація і фальсифікація. Основні теорії

істини: кореспондентська, конвенціональна, прагматична, регулятивна, формально-логічна, семантична.

Тема 10. Філософське вчення про цінності (Аксіологія)

Наука ааксіологія. Дефініція цінності Г. Лотце: цінність як значущість дечого напротивагу існуванню об'єкта. Проблема цінностей в історії філософії. Благо як цінність в розумінні Сократа. Цінність і корисність. Єдине або Благо і його тотожність Істині, Добру і Красі (Платон). Християнське розуміння цінностей. Об'єктивістські концепції цінностей – М. Шелера, природних прав людини, марксистська, неокантіанська. Суб'єктивістські концепції цінностей – психологізму, емотивізму.

Матеріальні і духовні цінності. Психічні і соціальні цінності. Види цінностей залежно від виду діяльності, широти змісту, сфери суспільного життя, значущості для людини, типу цивілізації. Піраміда вищих цінностей: небезпека її гостроконечності. Піраміда людських потреб А. Маслоу: фізіологічних, екзистенційних, соціальних, престижних, духовних.

Функція конституювання сенсу життя, орієнтаційна функція цінностей, нормативна функція цінностей. Цінності і оцінка. Значення оцінювання. Оцінка і істина.

Справедливість як універсальна людська цінність. Турбота як ключовий момент взаємодії тренера і спортсмена у спорті. Справедлива гра у спорті. Дотримання правил гри як прояв справедливості. Елементи справедливого розподілу у спорті.

за Л. Морганом. Концепції культурних круговоротів О. Шпенглера та А. Тойнбі. Глобальні проблеми сучасної цивілізації.

Тема 11. Філософія культури.

Філософське осмислення культури. Атрибутивні ознаки та властивості культури. Поняття культури, її риси та їх характеристика. Культура як “друга природа” створена людиною.

Сутність поняття “сучасна культура”. Національна культура. Проблема співвідношення національного й загальнолюдського в культурі. Поняття елітарної та масової культури.

Структура культури. Матеріальна і духовна культура. Функції культури: пізнавальна, суспільно-перетворююча, виховна, нормативна, комунікативна, ціннісно-орієнтаційна.

Поняття цивілізації та її вихідні ознаки. Концепція культури О. Шпенглера та А. Тойнбі. Проблема співвідношення культури та цивілізації.

Тема 12. Соціальна філософія та філософія історії

Філософський аналіз суспільства. Поняття соціального в філософії. Основні підходи у тлумаченні соціального: субстратно-редуктивний, інтерактивний, структурно-функціональний, менталітетно-трансцендентальний, діяльнісний. Сутність і значення комунікації у процесі становлення людського співбуття. Суспільство як результат співбуття людей. Суспільство, народ, держава: їх

сутність та природа. Грамадянське суспільство і держава як складові смислової структури суспільства.

Тема 13. Філософія і туризмологія.

Предмет філософії, туризмології та філософії туризму. Філософський підхід до осмислення феномену “туризму”. Туризм як “подія”, як “зустріч”. Туризм як культурне явище та чинник духовного розвитку особистості. Філософсько-світоглядні аспекти туризму. Туризм як ефективний засіб реалізації людських цінностей пізнання, свободи, зацікавленості тощо. Важлива роль туризму у відношенні до самовдосконалення та саморозвитку особистості. Значимість туризму в плані самоосвіти та самовиховання. Значення туризму для розвитку комунікативної культури особистості. Туризм як суспільна сфера гостинності.

Історико-філософський, антропологічний, гносеологічний, онтологічний, етичний, естетичний, аксіологічний та ін. аспекти філософського осмислення туризму. “Homo viator” як особистість, що реалізує пізнавальний потенціал

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	с	інд	с.р.		Л	п	С	інд	с.р.
Тема 1. Філософія, її зміст та проблематика	6	2		2		2	8	1		-		7
Тема 2. Філософія стародавнього світу	6	2		2		2	7	-		1		6
Тема 3. Філософія європейського середньовіччя	6	2		2		2	7	1		-		6
Тема 4. Філософія Відродження, Нового Часу. Німецька класична філософія	6	2		2		2	7	1		-		6
Тема 5. Некласична філософія (XIX–XXI ст.)	6	2		2		2	7	-		1		6
Тема 6. Української філософії	12	4		4		4	8	1		-		7
Тема 7. Онтологія як філософське вчення про буття	6	2		2		2	7	1		-		6
Тема 8. Людини та її буття як предмет філософського осмислення	6	2		2		2	7	-		1		6
Тема 9. Філософський теорія пізнання	6	2		2		2	6	-		-		6
Тема 10. Філософське вчення про цінності (Аксіологія)	6	2		2		2	7	-		1		6
Тема 11. Філософія культури	6	2		2		2	7	1		-		6
Тема 12. Соціальна філософія та філософія історії	6	2		2		3	6	-		-		6

Тема 13. Філософія і туризмологія.	12	4		4		4	6	-		-		6
Усього годин	90	30		30		30	90	6		4		80

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Філософія, її зміст та проблематика.	2	-
2.	Філософія в стародавньому світі	2	1
3.	Філософія європейського середньовіччя. Аврелій Августин “Сповідь	2	-
4.	Філософія Відродження, Нового часу	2	-
5.	Німецька класична філософія та Некласична філософія XIX – XX ст.	2	1
6.	Історія української філософії.	4	-
7.	Григорій Сковорода “Наркіс. Розмова про те: пізнай себе”	2	-
8.	Онтологія.	2	-
9.	Гносеологія.	2	-
10.	Соціальна філософія та філософія історії	2	1
11.	Філософська антропологія.	2	-
12.	Аксіологія	2	1
13.	Іван Франко «Одвертий лист до галицької молодіжі»	2	-
14.	Філософія і туризмологія.	2	-
Разом		30	4

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ (НЕ ПЕРЕДБАЧЕНО)

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Філософія, її зміст та проблематика.	2	6
2.	Філософія стародавнього світу	2	6
3.	Філософія європейського середньовіччя	2	6
4.	Філософія Відродження, Нового часу	2	6
5.	Німецька класична філософія та Некласична філософія XIX – XX ст.	2	6
6.	Українська філософія.	4	6
7.	Онтологія як філософське вчення про буття	2	6
8.	Гносеологія	2	6
9.	Людина та її буття як предмет філософського осмислення.	2	6
10.	Соціальна філософія та філософія історії.	2	6
11.	Філософія історії.	2	6
12.	Аксіологія.	3	6
13.	Філософія і туризмологія	2	6
14.	Першоджерела	2	2
Разом		30	80

8. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

(для студентів, які навчаються за графіком сприяння та для студентів заочної форми навчання)

- Матеріали самопідготовки;
- Самостійні роботи (**реферати**) на тему:
- 1. Джерела й причини виникнення філософії. Гуманістична спрямованість філософії та її роль для розвитку сучасного суспільства.
  2. Давньо -індійська філософія та школи йога, санкхя, вайшешика, веданта, ньяя, чарвака-локаята.
  3. Етика Конфуція.
  4. Кіннізм і приклад життя Діогена..
  5. Проблема співвідношення Божої Благодаті та волі людини у філософії А. Августина.
  6. Містика у філософських побудовах пізньої схоластики..
  7. Геліоцентричні уявлення Г. Галілея та “Коперніканський переворот” у філософії.

8. Людина як “мисляча тростина” у філософії Б. Паскаля
9. І.-Г.Фіхте та його “Науковчення”.
- 10.Марксизм: філософія, ідеологія, практика.
11. Філософія Ж.-П. Сартра.
- 12.Людина Старого та Нового заповіту у “Слові про закон і Благодать” Іларіона.
13. Філософія національної ідеї М. І. Костомарова.
14. Синергетика як один із сучасних підходів до розуміння проблеми буття.
15. “Монадологія” Г. Ляйбніца як відображення плюралізму у розумінні субстанції
- 16.Роль раціонального та ірраціонального у пізнанні.
17. Науковий вид пізнання як джерело окреслення картини світу.
- 18.Поняття про людську екзистенцію.
- 19.Суть визначення людини як “персони”.
- 20.Людина, суспільство, народ, держава: їх сутність та природа.
- 21.Поняття про громадянське суспільство.
- 22.Глобальні проблеми сучасної цивілізації, причини виникнення та можливі шляхи розв’язання.

- 23.Співвідношення світової культури та національних культур.
- 24.Цінність у філософії прагматизму.
- 25.Об’єктивна та суб’єктивна складові цінностей.
- 26.Туризм як суспільна сфера гостинності.
- 27.Вплив туризму на розвиток культури

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять в усній та письмовій формах.

- Опитування.
- Перевірка завдань для самостійної роботи.
- Перевірка матеріалів самопідготовки.
- Виконання завдань практичних занять.

Підсумковий контроль – залік (IV семестр – денна форма).

10. ЗАЛІКОВІ ВИМОГИ

1. Специфіка об’єкту та предмету філософії, його історична зміна.
2. Співвідношення світогляду та філософії.
3. Складові, рівні та історичні типи світогляду.
4. Філософія і наука.

5. Структура філософського знання.
6. Функції філософії.
7. Проблема визначення предмету філософії.
8. Характерні риси філософського мислення.
9. Сутність світогляду.
10. Співвідношення філософії, науки, мистецтва та релігії.
11. Основні філософські школи Давньої Індії та Китаю.
12. Загальні особливості, умови формування та етапи розвитку філософії античної Греції.
13. Натурфілософський період грецької філософії:
14. а) проблема першопричини: мілетська школа, Геракліт, піфагорійці;
15. б) проблема буття: елеати, Емпедокл, Анаксагор; атомізм Левкіппа і Демокріта.
16. Класичний етап розвитку античної філософії:
17. а) антропологічний поворот у філософії Сократа;
18. б) вчення про ідеї, проблема пізнання, етика та суспільно-політичні погляди Платона;
19. г) філософське вчення Арістотеля: вчення про буття, фізика, суспільно-політичні погляди, логіка.
20. Елліністична філософія (стоїцизм, епікуреїзм, скептицизм, неоплатонізм).
21. Основні риси та етапи розвитку середньовічної філософії.
22. Християнство як світоглядна основа середньовічної філософії.
23. Патристика в середньовічній філософії.
24. Аврелій Августин про питання співвідношення розуму та віри, богопізнання, вчення про світобудову та людину.
25. Особливості схоластики в середньовічній філософії.
26. Вчення Т. Аквінського про буття, душу, людину, світ, свідомість і віру, сутність та існування.
27. П'ять доказів існування Бога Т. Аквінського.
28. Пізня схоластика (Роджер Бекон, Дунс Скотт, Вільям Оккам).
29. Зміни у європейському світогляді при переході від античності до середньовіччя.
30. Місце філософії у духовному житті середньовіччя.
31. Теологічні проблеми Середньовіччя та їх філософські інтерпретації:
32. а) полеміка між номіналізмом та реалізмом;
33. б) проблема співвідношення віри та знання;
34. в) проблема людини: душа та тіло.
35. Філософія епохи Відродження.
36. Особливості ренесансного антропоцентризму та гуманізму, неоплатонізму та натурфілософії.
37. Основні напрямки філософської думки епохи Нового часу.
38. Вихідні особливості та ідеї європейського Просвітництва. Вчення про природу й пізнання, про людину та суспільство.
39. Німецька класична філософія.
40. Неоплатонізм та натурфілософія Ренесансу (М. Фічіно, Дж. Піко делла Мірандола, Н. Кузанський, Н. Копернік, Дж. Бруно, Г. Галілей).
41. Антропоцентризм та ідеї гуманізму в епоху Відродження.
42. Проблема методу в філософії Нового часу.

43. Індуктивний метод Ф.Бекона.
44. Вчення про метод Р. Декарта;
45. Теорія вроджених ідей Р. Декарта
46. Сенсуалізм Дж. Локка.
47. Суб'єктивний ідеалізм Дж. Берклі.
48. Агностицизм Д. Юма
49. Проблема субстанції у філософії Нового часу.
50. Дуалізм Р.Декарта.
51. Монізм Б.Спінози.
52. Плюралізм Г. Ляйбніца.
53. Проблема людини у філософії Просвітництва (Ш. Монтеск'є, Ф. Вольтер, Ж.-Ж. Руссо).
54. Французький матеріалізм XVIII ст. (Ж. Ламетрі, К. Гельвецій, П. Гольбах, Д. Дідро).
55. Німецька класична філософія:
56. а) Е. Кант як засновник німецької класичної філософії: вчення про рівні та форми пізнання; етичні ідеї.
57. б) філософія Г. В. Ф. Гегеля: теорія розвитку та вчення про Абсолютну ідею.
58. Особливості розвитку філософії некласичного періоду. Криза класичної філософії в середині XIX ст.
59. А. Шопенгауер та С. К'єркегор як фундатори некласичної філософії та ірраціоналізму.
60. "Філософія життя" Ф. Ніцше.
61. Волунтаризм А. Шопенгауера.
62. С. К'єркегор як предтеча екзистенціалізму.
63. Основні напрямки філософії XX ст.:
64. а) "сцієнтистські";
65. б) феноменологія;
66. в) антропологічні
67. г) філософія історії та філософія культури;
68. д) релігійна філософія.
69. Основні риси та ідеї постмодерної філософії.
70. Загальна характеристика української філософії: періодизація та проблематика.
71. Початки філософії у давньослов'янській міфології та християнській культурі Київської Русі.
72. Ідеї та представники українського Відродження.
73. Філософія українського бароко.
74. Антропологічна філософія Г. Сковороди.
75. Епоха романтизму в українській філософії.
76. Філософія "національної ідеї" Т. Шевченка.
77. Філософські погляди М. Гоголя.
78. Філософські джерела Київської Русі ("Слово про закон і благодать" Іларіона, "... Житіє" К. Філософа, "Шостиднев" Й. Болгарського, "Пчела", "Повість временних літ" тощо).
79. Філософські ідеї представників українського гуманізму (С. Оріховський, Ю. Дрогобич, П. Русин та ін.). Осторозька академія.

80. Києво-Могилянська академія та філософія українського бароко.
81. Романтизм у філософських поглядах представників Кирило-Мефодієвського товариства (М. Костомаров, П. Куліш, Т. Шевченко та ін.).
82. Загальні особливості розвитку української філософії у XIX-XX ст. (О. Потебня, П. Юркевич, М. Драгоманов, І. Франко, Л. Українка).
83. Філософський зміст категорії буття.
84. Історичні етапи формування вчення про буття. Класичні та неklasичні підходи.
85. Структура буття: форми і рівні.
86. Поняття про матерію.
87. Категорія буття: зміст і специфіка.
88. Уявлення про буття в історії філософії: Парменід, Платон, Аристотель, релігійно-філософські вчення, раціональна онтологія (монізм, дуалізм, плюралізм), екзистенціальна онтологія, феноменологія.
89. Основні форми буття: буття речей; буття людини; буття соціального; буття духовного.
90. Простір і час, рух, причинність та випадковість як філософські категорії, що відображають форми існування матерії.
91. Проблема пізнання у філософії. Співвідношення гносеології та епістемології.
92. Види пізнання.
93. Рівні та форми пізнання, їх взаємозв'язок.
94. Істина та її критерії.
95. Теорії істини.
96. Істина і правда.
97. Поняття про суб'єкт і об'єкт пізнання.
98. Буття людини як фундаментальна проблема філософії.
99. Проблема походження людини.
100. Проблема життя та смерті, безсмертя та сенсу існування людини.
101. Людина як предмет філософського осмислення.
102. Філософські, теологічні та наукові теорії походження людини.
103. Суттєві характеристики людини.
104. Єдність біологічного, соціального та духовного в людині.
105. Індивід, індивідуальність, особа, особистість.
106. Суттєві ознаки свідомості як втілення духу.
107. Свідомість і мова.
108. Філософський аналіз суспільства.
109. Поняття соціального в філософії.
110. Суспільство як система; основні сфери суспільного життя та їх взаємозв'язок.
111. Людина і суспільство: проблеми соціалізації та соціальної адаптації в сучасному суспільстві.
112. Предмет і напрямки філософії історії.
113. Спрямованість та сенс історії.
114. Проблема суб'єкту історії, її рушійних сил, чинників та факторів.
115. Взаємозв'язок людини та історії. Специфіка історичного буття.
116. Філософське осмислення культури. Атрибутивні ознаки та властивості культури.

117. Структура культури.
118. Функції культури.
119. Поняття цивілізації та її вихідні ознаки.
120. Проблема співвідношення культури та цивілізації.
121. Аксиологія як філософське вчення про цінності.
122. Розуміння цінності в історико-філософській традиції.
123. Види та ієрархія цінностей.
124. Функції цінностей.
125. Матеріальні та духовні цінності.
126. Предмет філософії, туризмології та філософії туризму.
127. Філософський підхід до осмислення феномену “туризму”.
128. Історико-філософський, антропологічний, гносеологічний, онтологічний, етичний, естетичний, аксіологічний та ін. аспекти філософського осмислення туризму.
129. “Номо viator” як особистість, що реалізує пізнавальний потенціал.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА ВИДАМИ КОНТРОЛІВ

Форма навчання / Теми занять	Поточне оцінювання			Залікова робота	Підсумкова оцінка
	Разом	Семінарські заняття	Самостійна робота*		
Денна форма навчання	50	42	8	50	100
Тема 1.	50	0-3	0-1	50	100
Тема 2.		0-3	0-1		
Тема 3.		0-3	0-1		
Тема 4.		0-3	0-1		
Тема 5.		0-3	0-1		
Тема 6.		0-3	0-1		
Тема 7.		0-3	0-1		
Тема 8.		0-3	0-1		
Тема 9.		0-3	0-1		
Тема 10.		0-3	0-1		
Тема 11.		0-3	0-1		
Тема 12.		0-3	0-1		
Тема 13.		0-3	0-1		
Тема 14.		0-3	0-1		
Заочна форма навчання	50	20	30	50	100
Тема 1.	50	-	30	50	100
Тема 2.		0-5			
Тема 3.		-			
Тема 4.		-			
Тема 5.		0-5			
Тема 6.		-			
Тема 7.		-			
Тема 8.		-			

Тема 9.		-			
Тема 10.		0-5			
Тема 11.		-			
Тема 12.		0-5			
Тема 13.		-			
Тема 14.		-			

* Самостійна робота – студент обирає на свій власний розсуд 8 з 14 запропонованих тем
- розраховується як додавання кількості балів поточного оцінювання та підсумкового тесту (заліку):
Підсумкова оцінка = Поточне оцінювання + Підсумковий тест (залік)

Самостійна робота – форма організації навчального процесу, яка передбачає виконання завдань здобувачем вищої освіти під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Індивідуальна робота - форма організації навчального процесу, яка забезпечує реалізацію творчих можливостей здобувача вищої освіти через індивідуально спрямований розвиток його здібностей, науково-дослідну роботу і творчу діяльність.

Наукова робота – виконане під керівництвом викладача наукове дослідження тієї чи іншої проблеми, яке відповідає науковим принципам, має певну структуру, містить результати власного пошуку, власні висновки.

Залік – форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр, що проводиться як контрольний захід під час екзаменаційної сесії.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
61-67	E		
35-60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Рекомендована література

Основна:

1. Гринів О. Філософія туризму: навчальний посібник для студентів ВНЗ. / Львів: ЛДУФК, 2017. – 191 с.
2. Гринів О. Історія української філософії. – Львів: Тріада Плюс, 2015. – 302 с.
3. Пацюрко М. Філософія: навч. посіб. / Львів:, 2014. – 277 с.
4. Синиця А. С. Філософія: навч.-метод. посібник. – Л: ЛДУФК, 2014. – 180 с.

Додаткова:

1. Андрущенко В. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія: Підручник / В. Андрущенко, Л. Губерський, М. Михальченко. – К.: Генеза, 2006. – 656 с.
2. Антологія мировой философии.- Т.1-4. – М., 1969-1972. - т.1 - 937с.; т.2 – 776с.; т.3 - 760с; т.4 – 712с.
3. Арутюнов В. Філософія [Навчально-методичний посібник] / В. Арутюнов, С. Бондар. – К.: Аспект-Поліграф, 2008. – 309 с.
4. Асмус В.Ф. Античная философия. Изд.3, стереот. / В. Ф. Асмус. - 2005. - 408 с.
5. Бичко, Ада Корніївна. Історія філософії [Текст] : підручник / А. К. Бичко, І. В. Бичко, В. Г. Табачковський. - Київ : Либідь, 2001. - 408 с.
6. Бойченко Ф. В.Філософія історії [Текст] : підруч. для вищ. навч. закл. / Ф. В. Бойченко. - К. : Знання, 2000. - 724 с. - (Вища освіта ХХІ століття).
7. Буслинський В. А. Скрипка П. І. Основи філософських знань. Підручник / В. А. Буслинський, П. І. Скрипка. - Львів, 2004. - С.219-240.
8. Вільчинський Ю. М. Розвиток філософської думки в Україні: текст лекцій / Ю. М. Вільчинський, М. А. Скринник, З. Е. Скринник та ін. – К: ВІПОЛ, 1994. – 272с.
9. Гатальська С. М.. Філософія культури / С. М. Гатальська. - К.: Либідь, 2005. - 328 с.
10. Горський В. С., Кислюк К. В. Історія української філософії: Підручник / В. С.. Горський, К. В. Кислюк. – К.: Либідь, 2004. – 488 с.
11. Горський В. С. Історія української філософії: навч. посібник / В. С. Горський. – 4-те видання, доп. – К.: Наук. думка, 2001. – 376 с.
12. Горфункель А. Х. Философия эпохи Возрождения / А. Х. Горфункель. - М., 1980. – 368 с.

- 13.Гриненко Г. В. История философии: учебник / Г. В. Гриненко. – М.: Юрайт – Издат., 2006. – 688 с.
- 14.Губман Б. Л. Западная философия культуры XX века / Б. Л. Губман. – Тверь, 1997 – 287 с.
- 15.Гулыга А. В. Немецкая классическая философия/ А. В. Гулыга. - М., 1986. – 334 с.
- 16.Гуревич П. С. Философская антропология / П. С. Гуревич. – М.: Вестник, 1997. — 443 с.
- 17.Гуревич П. С. Философия культуры / П. С. Гуревич. – М.. 1994. -317 с.
- 18.Джеймс У., Рассел Б. Введение в философию / У. Джеймс, Б. Рассел. — М.: Республика, 2000. — 314 с.
- 19.Захара І. С. Лекції з історії філософії / Ігор Степанович Захара. – Львів, 1997. – 398 с.
- 20.Ильин В. В. Философия истории / В. В. Ильин. — М.: Изд-во МГУ, 2003. — 380 с.
- 21.Ильин В. В. Аксиология / В. В. Ильин. — М.: Изд-во МГУ, 2005. — 216 с.
- 22.Історія філософії: проблема людини. Навч.посібник / Під ред. Хамітова Н. В. – К.: КНТ, Центр навчальної літератури, 2006. – 296 с.
- 23.Історія філософії: від структуралізму до постмодернізму. Підручник. – К.: Знання України, 2004. – 214 с.
- 24.Історія філософії: Підручник / В. І. Ярошовець, І. В. Бичко, В. А. Бугров та ін.; за ред. В. І. Ярошовця. — К.: Вид. ПАРАПАН, 2002. - 774 с.
- 25.Історія філософії на Україні. в 3-х томах. – К.: Наук. думка, 1987. – Т. 1. – 399 с.
- 26.Історія філософії України: [Підручник для студ. вищ. навч. закл.] / М. Ф. Тарасенко, М. Ю. Русин, А. К. Бичко та ін. – К.: Либідь, 1994. – 416 с.
- 27.Історія української філософії: підручник. – К.: Академвидав, 2008. – 624 с. – (серія “Альма-матер”).
- 28.История философии в кратком изложении / Пер. с чеш. И. И. Богута. - М.: Мысль. - 1995- 590 с.
- 29.История современной зарубежной философии. - СПб.: Лань, 1997. – 480 с.
- 30.Каган М. С. Философия культуры. Становление и развитие / М. С. Каган. - СПб, изд-во "Лань", 1998, - 448 с.
- 31.Каган М. С. Философская теория ценности / М. С. Каган. – СПб., 1997. – 205 с.
- 32.Каратини Р. Введение в философию / Роже Каратини. – М.: Изд-во Эксмо, 2003. – 736 с.
- 33.Кондзьолка В. В. Історія середньовічної філософії: Навч. посіб. для студ. ВУЗів / Володимир Володимирович Кондзьолка. – Львів: Вид-во “Світ”, 2001. – 320 с.

34. Коплстон Ф. История средневековой философии / Ф. Коплстон.- М., 1997. – 512 с.
35. Кузнецов В. Н. Западноевропейская философия XVIII века: Учеб. пособие для студ. филос. факультетов ун-тов / В. Н. Кузнецов, Б. В. Мееровский, А. Ф. Грязнов. – М.: Высш. шк., 1986. – 400 с.
36. Куличенко В. В., Черныш А. М. Философия: учебник для высших учебных заведений / Куличенко Владимир Викторович, Черныш Алексей Михайлович. – Тернополь: Підручники і посібники, 2008. – 576 с.
37. Кульчицький О. Основи філософії і філософічних наук / Олександр Кульчицький – Мюнхен-Львів, 1995. – С. 24-35.
38. Лосев А. Ф. История античной философии. – М.: ЧеРо, 2008. – 192 с.
39. Мамардашвили М. К. Как я понимаю философию: Избр. ст., докл., выступ., интервью / Мераб Мамардашвили - М.: Прогресс. - 1999. – 415 с.
40. Мозговий Л. І., Бичко І. В., Додонов Р. О. та ін. Філософія. Кредитно-модульний курс. Навч. посіб. / За ред. Р. О. Додонova, Л. І. Мозгового. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 456 с.
41. Нестеренко В. Г. Вступ до філософії. Онтологія людини / В. Г. Нестеренко. – К.: Абрис, 1995. – 332 с.
42. Нідельман Я. Серце філософії / Якоб Нідельман. – Львів, 2000. – 286 с.
43. Огородник І. В., Огородник В. В. Історія української філософії / І. В. Огородник, В. В. Огородник. Курс лекцій: Навч. посіб.. — К.: Вища школа; Т-во «Знання», 1999. — 543 с.
44. Ортега-и-Гассет Х. Что такое философия / Хосе Ортега-и-Гассет. - М.: Наука, 1991. – с. 51-191.
45. Пазенок В. С. Навчальний посібник / В. С. Пазенок. – К.: Академвидав, 2008. – 280 с.
46. Філософія туризму. Навчальний посібник / Авт.-розробники: Віктор Пазенок, Володимир Федорченко ; Київський ун-т туризму, економіки і права . - К. : Кондор, 2004, 2009. - 265,
47. Пашук А. І. Нариси з історії філософії середніх віків. Академічний курс [Текст] : підручник для студ. вищих навч. закл. / А. І. Пашук . - К. : Видавничий Дім "Ін Юре", 2007. - 712 с.
48. Петрушенко В. Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти III – IV рівнів акредитації / Петрушенко Віктор Леонтійович. – К.: «Каравела»; Львів: «Новий світ – 2000», 2002. – 544 с.
49. Предмет і проблематика філософії: Навчальний посібник / За ред. М. А. Скринника і З.Е. Скринник – Львів: Львівський банківський інститут Національного банку України, 2001. – 500 с.
50. Причепій Є. М., Філософія: Навч. Посібник / Є. М. Причепій, А. М. Черній, Л. А. Чекаль. – К.: Академвидав, 2008. – 592 с.
51. Рассел Б. История Західної філософії / Бертран Рассел – К., 1999. – 759 с.

52. Реале Дж., Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. Т 1. Античность. – СПб: «Пневма», 2002,. - 880 с.
53. Рижак Л. Філософія як рефлексія духу / Людмила Віталіївна Рижак. – Львів, 2009. – С. 6-40.
54. Святий Августин. Сповідь, – К.: Основи, 1996. – 320с.
55. Соколов В. В. Европейская философия XV – XVII веков / В. В. Соколов. – М., 1984. – 448 с.
56. Сковорода Г. Разговор пяти путников о истинном щастіи в жизни [Разговор дружескій о душевном мирѣ] / Г. Сковорода // Повне збір. творів: у 2-х т. / Голов. редкол. В. І. Шинкарук [та ін]. – К.: Наукова думка, 1973. – Т. 1. – С. 324 – 357.
57. Скратон Р. Коротка історія новітньої філософії від Декарта до Вітгенштайна / Р. Скратон ; пер. з англ. О. Коваленко. - К. : Основи, 1998. - 331 с.
58. Табачковський В. Г, Булатов М. О. Філософія. Світ людини. Курс лекцій / В. Г. Табачковський, М. О. Булатов, Н. В. Хамітов та ін. - К.: Либідь, 2003. – 432 с.
59. Таран В. О., Зотов В. М. Соціальна філософія: навчальний посібник / В. О. Таран, В. М. Зотов. К.: Центр учбової літератури, 2009. – 272 с.
60. Татаркевич В. Історія філософії . Т.1: Антична і середньовічна філософія, / Владислав Татаркевич. – Л., 1997. - 456 с.
61. Татаркевич В. Історія філософії . Т.2. Філософія Нового часу до 1980р. / Владислав Татаркевич. – Л.: Свічадо, 1997. — 352 с.
62. Філософія: Підручник / За заг. редакцією Горлача М. І., Кремня В. Г., Рибалка В. К. – Харків: Консул, 2000. – 672 с.
63. Філософія Стародавнього світу. Читанка з історії філософії у 6 кн. Книга 1 / Під ред. Г. І. Волинки. – Київ: Довіра, 1992. - 93—184.
64. Філософія [Текст] : Від витоків до сьогодення : хрестоматія : навч. Посібник. / за ред. Л. В. Губерського. – К. : Знання, 2009. – 622 с.
65. Філософія. Курс лекцій / В. Бичко, В. Табачковський, Г. Горак та ін. – К.: Либідь, 1993. – 576 с.
66. Філософія. Курс лекцій: Навч. посіб. / За ред. І. В. Бичка, В. Г. Табачковського, Г. І. Горак та ін. — К.: Либідь, 1993. – 576 с.
67. Філософія: підручник / Г. А. Заїченко, В. М. Сагатовський, І. І. Кальний та ін. / За ред. Г. А. Заїченка та ін. — К.: Вища шк., 1995.- 455 с.
68. Філософія: Підручник / Надольний І. Ф. та ін. – К., 1999. – 624 с.
69. Хамар У. В. Історія філософії: Курс лекцій / Хамар Уляна Вікторівна. – Львів: Ініціатива, 2008. – С.1-200.
70. Хамітов Н. Історія філософії. Проблема людини / Хамітов Н. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 296 с.
71. Хамітов Н. Философия. Бытие. Человек. Мир. / Назиб Хамитов. - К.: КНТ, 2006. – 456 с.
72. Хамітов Н. Історія філософії. Проблема людини / Хамітов Н. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 296 с.

73. Хижняк Э. Києво-Могилянська академія / Хижняк Э. – [2-ге вид. перероб. і доп.]. – К.: Вища школа, 1981. – 235 с.
74. Чанышев А.Н. Курс лекцій по древней и средневековой философии. – М: Высшая школа, 1991. – 512 с.
75. Человек: Мыслители прошлого и настоящего о его жизни, смерти и бессмертии. Древний мир – Эпоха Просвещения / Редкол.: И. Т. Фролов и др.; Сост. П. С. Гуревич. – М.: Политиздат, 1991, 463 с.,
76. Читанка з історії філософії: У 6 кн. / Під ред. Г. І. Волинки. – К.: „Довіра”, 1993. – В кн.. 6: Зарубіжна філософія ХХ ст. – 239 с.
77. Ящук, Т. І. Філософія історії: Курс лекцій. Навчальний посібник / Т. І. Ящук.— К: Либідь, 2004. — 536 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Репозитарій ЛДУФК. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/>
3. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника НАН, м. Львів, вул. Стефаника, 2 <http://www.lsl.lviv.ua/index.php/uk>